

برنامه‌ریزی چهار ساله وزارت جهاد کشاورزی و صنعت قند کشور، در سال ۱۳۹۶ به بار نشست
رشد ۸۰ درصدی تولید قند و شکر نسبت به سال ۱۳۹۲ و عبور از مرزهای وابستگی

خسته نباشید آقای وزیر

خدا قوت مدیران، کارکنان و کشاورزان
زحماتش صنعت قند

صفحه ۳

کارنامه همگانی

نمی‌بینند. مخالفان اصلاحات که قدرت غالب در ایران به حساب می‌آیند و نهادهای دارای اثرگذاری فوری و قوی از آنها تبعیت می‌کنند، گویا باور ندارند ایرانیان دیگر به اینکه کدام جریان و فردی مقصر است اعتقادی ندارند و همه انواع قدرتمندان را در یک ظرف می‌بینند. ایرانیان سال‌ها است در رأی دادن به کاندیدها نگاهی بین کاندیدای بد و بدتر دارند و می‌خواهند بدترین‌ها بر سر کار نیایند و به این ترتیب از بدتر شدن روزگار کسب و کار خود جلوگیری می‌کنند. باکمال تأسف و باید گفت حسن روحانی به مثابه انتخاب جبهه اصلاحات آخرین شانس است که بتواند با دنیا حرف بزند، با شهروندان مناسبات نسبت مداراجویی برقرار کند و راه را برای انباشت سرمایه اجتماعی و سیاسی فراهم کند و امید شهروندان را تا اندازه‌ای به چشم‌انداز روشن آینده معطوف کند.

ادامه در صفحه ۳

کردند، می‌توان با ناراحتی و اندوه پیش‌بینی کرد شاخص‌های کلان مثل صادرات، رشد سرمایه‌گذاری، نرخ تورم، توسعه صنعتی و رشد زیربنای مثل آب و برق و گاز و نفت به مسیر بدتر شدن می‌افتند. از آن بدتر اما رشد شتابان فساد اقتصادی، سیاسی و اجتماعی است که از درون، جامعه و سرزمین را تهی کرده و جز اسکلت لرزان چیزی از آن باقی نمی‌ماند. این روزگار ناخوشایند اما انگار برای برخی احزاب و گروه‌ها نه تنها ناراحت‌کننده نیست بلکه آنها در محفل‌های خود جشن گرفته و این خرسندی البته در رسانه‌های این احزاب که از سرسخت‌ترین مخالفان دولت فعلی و اصلاحات هستند نیز نمود دارد. برخی از افراد خرسندی خود را پنهان نمی‌کنند و چنان با خوشحالی از رفتن توتال، زمینس، ایرباس و سایر شرکت‌ها و کشورهای دیگر از ایران می‌نویسند و سخن می‌گویند تو گویی بیچارگی این مرزو بوم و اندوه شهروندان را

اکثریت شهروندان ایرانی با هر مرام و مکتب، اعم از کسانی که به روحانی رأی دادند، یا کسانی که به رقیب او رأی دادند یا آنهاپی که هرگز رأی ندادند با روزگار ذهنی و عینی دشوار و ترسناکی به لحاظ کسب و کار و به لحاظ اقتصاد کلان مواجه هستند. به همان نسبتی که زاد و رشد اقتصادی خانواده‌های ایرانی در عینیت به وخامت گرایش پیدا می‌کند ده‌ها برابر آن در ذهن و در اندیشه ایرانیان بازتاب منفی برجای می‌گذارد. تنها دستاوردهای ۵ سال ریاست حسن روحانی و گروه اصلی یارانش در دولت و در نهاد ریاست‌جمهوری که کاهنده شدن نرخ تورم و جلوگیری از خفه شدن اقتصاد در دریای تحریم‌ها بود این روزها در برابر دیدگان ایرانیان دود شده و به هوا می‌رود. با توجه به رشد نزدیک به صد درصد نرخ ارز در بازار آزاد و با توجه به کوچ شتابان شرکت‌هایی که در دو سال سپری شده به ایران آمدند و سرمایه‌گذاری

در صفحات دیگر می‌خوانید:

اگر روند واردات بر روال نیمه دوم دهه ۸۰ بود...

صفحه ۸

تولید و بازرگانی کشاورزی تجربه موفق آمریکا و اروپا

صفحه ۷

در تولید شکر خود کفا شدیم

صفحه ۶

آب، خاک و امنیت غذایی

صفحات ۵ و ۴

با آتش آب ایران را نسوزانیم

بهمن دانائی

آدمی ذات آزمندی دارد و از هر پدیده‌ای بیشترین میزان را برای ابد می‌خواهد. ذات آدمی برای خواستن ناپایدار است و جنبشی از درون او را به سوی استیلا بر هر پدیده مادی پیش می‌راند. این گونه شد که انسان از دیرباز تاریخ تا امروز از بهره‌برداری از طبیعت کره زمین هرگز پا پس نکشیده و هرگز از آزمندی او کاسته نشده است. چنین شد که نفس آب و خاک کره خاکی که روزی تصور می‌شد پایانی ندارد به شماره افتاد و بشر امروز را با شرایط سخت مواجه کرده است. سرزمین و طبیعت ایران حتی از میانگین کره زمین در دانش آب و خاک حاصلخیز و سرزنده عقب‌تر بوده است. آمارهای در دسترس نشان می‌دهد در ۵۰ سال سپری شده میانگین دما در ایران با شیب ۴ دهم درجه سلسیوس بر دهه افزایش و میزان بارندگی با شیب ۱۱ میلی‌متر بر دهه کاهش یافته است.

ادامه در صفحه ۲

دلار ۴۲۰۰ تومانی و یک تناقض

دقت در برنامه‌های توسعه از ۱۳۶۸ تا امروز نشان می‌دهد دستیابی به خودکفایی در تولید مواد غذایی عنصر ثابت برنامه‌ها بوده و تا امروز نیز این خواسته برنامه‌ریزان پابرجاست. علاوه بر این در سند چشم‌انداز توسعه و در طرح در حال اجرای اقتصاد مقاومتی نیز موضوع و مقوله خوداتکایی در تولید مواد غذایی با هدف کاهش آسیب‌پذیری امنیت ملی یک خواست غیرقابل چشم‌پوشی بوده است. در حالی که مدیران و برنامه‌ریزان ارشد در نهادهای ذیربط از جمله در وزارت جهاد کشاورزی نیروی کاری و فکری قابل توجهی برای رسیدن به این راهبرد متمرکز کرده است اما ناگهان و در وسط راه شاهد رخداد‌های تازه و تصمیم‌های متناقض هستیم. یکی از تصمیم‌های عجیب از سوی دولت دوازدهم پس از آن رخ داد که نرخ تبدیل هر دلار به ریال ایران با پرش بلند مواجه شد و در یک دوره کمتر از یک فصل به ۲ برابر رسید. دولت از همان ۲۰ فروردین ۱۳۹۷ به واردکنندگان نوید داد برای واردات با هر دلار معادل ۴۲۰۰ تومان منعی و محدودیتی وجود ندارد و این اعلام دولت منجر به ثبت سفارش حدود ۲۰ میلیارد دلار در ۶ ماه شد که ۲ برابر رقم مشابه ۱۳۹۶ است.

ادامه در صفحه ۲

با آتش آب ایران را نسوزانیم

ادامه از صفحه اول

آنها را مطمئن کرده است که هر سال دولت درآمد آنها را افزایش می دهد. نتیجه این شده است که آنها به این درآمد عادت کرده و در مسیر افزایش بهره‌وری برای درآمد بیشتر کاری نمی کنند. این تصمیم باید مورد توجه قرار گیرد و در صورت امکان در آن برای یک دوره میان مدت مهلتی برای پایان دادن به آن فراهم شود. در غیر این صورت این داستان ادامه خواهد داشت و با توجه به کاهش منابع آب و فرسایش و کم توانی خاک، ایران به یک کوپر بزرگ تبدیل می شود.

تجربه اروپا در چغندر

با توجه به اینکه این نوشته به هر حال باید به سمت موضوع چغندر قند و شکر برود و برای اینکه بتوانیم به یک نقطه روشن برسیم خوب است به تجربه اروپا در این باره اشاره شود. در اوایل قرن میلادی اخیر قیمت تمام شده تولید هر تن چغندر ۷۵۰ دلار بود و قیمت شکر در بازارهای جهانی حدود نیمی از این عدد گزارش می شد. رهبران کشورهای اروپایی یا باید تا ابد به کشاورزان یارانه می دادند و یا اینکه تعادلی در دخل و خرج آنها پدیدار می کردند. بدیهی است رهبران اقتصادی کشورهای اروپایی راه دوم را انتخاب کردند. آنها یک برنامه ۸ ساله تدوین و با ارایه کمک های فنی، اقتصادی و آموزشی به کشاورزان چغندر کار راه افزایش بهره‌وری بالاتر را به آنها آموختند. در پایان برنامه ۸ ساله میزان تولید چغندر در هر هکتار زمین زراعی از حدود ۵۰ تن به بیشتر از ۸۰ تن به طور میانگین افزایش یافت. این یعنی افزایش ۶۰ درصدی تولید. ضمن اینکه قیمت تمام شده چغندر قند نیز همه ساله روندی کاهشی یافته و از ۴۸ یورو برای هر تن در ابتدای برنامه به ۲۶ یورو به ازای هر تن در پایان برنامه رسید. به این ترتیب دولت، کشاورزان و جامعه اروپایی همه از این برنامه سود بردند.

راه همین است

روند کاهنده منابع آب برای استفاده در کشاورزی یک رخداد و اتفاق حتمی است. همین الان نیز برای استفاده از منابع آب موجود با مجادله‌های پر شمار میان شهرهای یک استان و استان‌ها با هم مواجه هستیم. بنابراین دیگر جای مجامله و سهل انگاری و بی‌اعتنایی نیست و باید برای همه محصولات زراعی برنامه افزایش بهره‌وری از منابع آب تهیه و به شکل کارآمد مورد استفاده قرار گیرد. به نظر می رسد دولت باید به جای پرداخت یارانه‌های سنگین به محصولات زراعی، همین مبالغ را صرف کمک‌های فنی، آموزشی، سیستم‌های آبیاری‌های نوین و... کند تا با افزایش میزان برداشت محصول در هکتار از آب گران بها و کمیاب موجود حداکثر استفاده را نموده و سود کشاورزان را در افزایش بهره‌وری ببیند. اگر این اتفاق نیفتد و یا تا تأخیر مواجه شود می توان چشم‌اندازی بسیار ناامیدکننده را دید که در آن کشاورزان با تنگنا مواجه می شوند، قیمت تمام شده بالای محصولات کشاورزی راه رقابت با تولیدات خارجی را مسدود می کند. قیمت بالای محصولات کشاورزی-غذایی منجر به کاهش قدرت خرید و میزان خرید شهرنشینان می شود و کشاورزی به سمت رکود می رود و امنیت غذایی و امنیت ملی مخدوش می شود. تا دیرتر نشده و همه پل‌های پشت سرمان در مسیر بهره‌وری بیشتر از منابع آب خراب نشده است به فکر باشیم. ایران در شرایطی نیست که با آتش آب بازی کند.

بودن همین میزان، بدیهی است که نمی توان زراعت مکانیزه داشت و از همه مهم تر در این اراضی از روش‌های مدرن آبرسانی و آبدهی به مزرعه استفاده کرد.

امنیت غذایی در تهدید

کشور و جامعه و نظام سیاسی ایران به هر حال اکنون با مخاصمه و دشمنی شدید آمریکا به عنوان قدرت بزرگ اقتصادی و نظامی جهان مواجه است. این خصومت که از سال ۱۳۵۷ و پس از پیروزی انقلاب اسلامی شروع و هر سال بر ابعاد آن اضافه می شود موجب شده است ایران نتواند به جهان نگاه خوش بینانه داشته باشد و به همین دلیل حتی بیش از سایر کشورها به فکر تأمین غذا از درون سرزمین باشد. این نگاه به موضوع امنیت غذایی و گر زدن آن به امنیت ایران و امنیت ملی موجب شده است در ۴ دهه اخیر تلاش و برنامه‌ریزی برای افزایش درجه امنیت غذایی و کاهش وابستگی غذایی به خارج از کشور در دستور کار باشد. بنابر آنچه که در قانون برنامه‌های توسعه و حتی برنامه توسعه ششم لحاظ شده است باید ایران بیش از پیش در تولید مواد غذایی از طریق رشد محصولات کشاورزی به داخل متکی باشد. با این همه به دلیل بهره‌وری پایین در تولید غذا به ویژه بهره‌وری پایین از منابع آب و خاک که تبلور آن در نامناسب بودن کمیت تولید در یک هکتار زمین زراعی برای محصولات مختلف است وضعیت خوبی نداریم.

حتی خیانت

اکنون شرایط ایران به جایی رسیده است که چشم بستن بر واقعیت‌ها و ناگفتن برخی مسایل با اهمیت که با آسیب ملی و نابودی یک سرزمین تاریخی منجر خواهد شد حتی می تواند به عنوان خیانت تلقی شود. امروز هر رخدادی، هر تصمیم بزرگ و کوچک در هر سطح و در هر زمینه‌ای که هدر رفت منابع آب و خاک را افزایش دهد و انباشت سرمایه‌هایی که تجدیدپذیری آنها محل تردید است را مخدوش کند، باید محکوم شود و هر راهی برای اجتناب از رخداد غم‌انگیز کاهش ابدی منابع آب و خاک را جستجو و پیدا کرد.

نکته آخر اینکه، تولید محصول با راندمان‌های کمتر از میانگین جهانی و صرفاً با تزریق قیمت، خیانت به آب و خاک کشور و جفا در حق نسل‌های آینده کشور است.

یک تصمیم ناکارآمد

در سال ۱۳۶۸ و پس از آنکه جنگ تحمیلی عراق علیه ایران تمام شد، سیاستگذاران و برنامه‌ریزان اقتصادی با توجه به شرایط آن زمان برخی تصمیم‌های سرنوشت‌ساز را اتخاذ کردند. این تصمیم‌ها به دلایل گوناگون برای دوره فعلی زندگی اقتصادی ایران نامناسب است و زبان دارد. یکی از آن تصمیم‌ها این بود که دولت موظف شد تولیدات کشاورزی ایرانی را در صورت فقدان تقاضای خرید، تضمینی خریداری و برای این خرید نیز یک قیمت پایه اعلام کند. این تصمیم به ظاهر مناسب برای کشاورزان بود اما پیامدهای آن در شرایط امروز دردسرساز شده است. داستان این است که دولت هر سال بدون توجه به هر چیزی و تحت فشار سیاست‌یون و شاید نمایندگان شهرها و روستاهای کوچک با توجه به نرخ تورم سالانه که بیشترین رشد آن از مسیر کسری بودجه حاصل شده و می شود میزانی بر قیمت خرید تضمینی محصولات اضافه می کند. افزایش نرخ خرید تضمینی کشاورزان را از توجه به نوآوری، ابتکار و کشت مدرن بازداشته و

آمارهای در دسترس نشان می دهد که از سال ۱۳۸۴ تاکنون شاخص خشکسالی، یک دهه منفی برای ایران را رقم زده و از آن سال تا امروز با خشکسالی تجمعی مواجه بوده‌ایم. منابع آب تجدیدپذیر ایران نیز از ۱۲۵ میلیارد مترمکعب در ۱۵ سال اخیر به ۸۹ میلیارد مترمکعب کاهش یافته است. متوسط کسری مخازن آب زیرزمینی سالانه در ۱۰ سال آبی اخیر حدود ۵ میلیارد مترمکعب بوده است به گونه‌ای که در حال حاضر از مجموع حدود ۵۰۰ میلیارد مترمکعب، حدود ۱۲۰ میلیارد مترمکعب از ذخایر استاتیک منابع آب زیرزمینی از دست رفته است. برداشت‌های بی‌رویه و کاهش نزولات جوی موجب شده است دشت‌های ممنوعه از ۱۵ دشت ممنوعه در سال ۱۳۴۷ به ۳۵۵ دشت در ۱۳۹۵ افزایش یابد.

آمار و ارقام ثبت شده از بارندگی‌های سال آبی جاری نشان می دهد خشکسالی در کشور همچنان با شدت بیشتری ادامه دارد. از سوی دیگر آمارهای ارایه شده از سوی نهادهای پژوهشی و متخصصان خاک نشان می دهد فرسایش خاک در ایران متأسفانه ۲/۵ برابر متوسط جهانی است. با توجه به اینکه منابع خاک یک کشور برخلاف منابع آب تجدیدپذیر نیست و برای پدیدار شدن یک سانتی متر خاک ۶۰۰ تا ۷۰۰ سال زمان می برد تا از سنگ مادر تشکیل شود شرایط دشوار را می توان به خوبی دید. از ۱۶۵ میلیون هکتار مساحت ایران که در یک اقلیم خشک و نیمه خشک استقرار دارد تنها ۵۰ میلیون هکتار آن در صورت بودن منابع آب به اندازه کافی قابلیت توسعه کشاورزی دارد. آمارهای در دسترس مؤید این است که از این ۵۰ میلیون هکتار اراضی قابل کشت تنها ۱۸/۵ میلیون هکتار آن در چرخه تولید قرار دارد که ۸/۵ میلیون هکتار آن اراضی آبی و ۱۰ میلیون هکتار اراضی دیمی است. علاوه بر این خاک ایران برخلاف خاک شماری از کشورها مواد آلی غنی ندارد و با فقر مواد غذایی مواجه است. آنچه در بالا آمد، به طبیعت ایران برمی گردد که البته آزمندی ایرانیان - همانند انسان‌ها در هر سرزمینی و در هر عصر و دوره‌ای - در تضعیف و تخریب آن نقش داشته است.

واقعیت تلخ این است که در دهه‌های اخیر به دلایل گوناگون که جای ذکر آنها در این نوشته نیست، ابعاد هدردهی منابع آب و خاک ایران غم‌انگیز و متأسف کننده شده است. در صورتی که در شرایط استفاده از آب و خاک این سرزمین برنامه‌ای کارآمد، مبتنی بر اندیشه‌های دقیق و درست و مبتنی بر واقعیت‌های جامعه تدوین و اجرا نشود چشم‌انداز ترسناکی پیش روی این مرز و بوم قدیمی دیده می شود.

واقعیت کشاورزی خرده‌با

کشاورزی ایران به دلایل تاریخی، سیاسی و مذهبی در پویش زمان از بزرگ مالکی دور شده و به خرده‌مالکی تغییر شکل و ماهیت داده است. در کشاورزی خرده‌مالکی ایران به دلیل پر شمار بودن بهره برداران و سطح زیر کشت نسبتاً پایین نسبت به شمار کشاورزان، میانگین اراضی زراعی حتی به زیر ۵ هکتار و برای کشت برخی از محصولات به زیر ۲ هکتار تقلیل یافته است. علاوه بر این معضل که خود آثار و پیامدهای گوناگونی بر کشت، داشت و برداشت و اقتصاد کشاورزی و توسعه فعالیت‌های وابسته به زراعت دارد، خرد و پراکنده بودن اراضی زراعی نیز کار را برای بهره‌برداری اقتصادی از آب و خاک و زراعت سخت کرده است. در چنین سطحی از اراضی زراعی که میانگین آن برای بهره برداران ایرانی زیر ۵ هکتار است و همچنین به دلیل پراکنده

دلار ۴۲۰۰ تومانی و یک تناقض

ادامه از صفحه اول

اما نکته عجیب تر این است که دولت برای واردات کالاهای اساسی دلار ۴۲۰۰ تومانی اختصاص داده است که تقریباً ۸۰ درصد از قیمت دلار در بازار آزاد است. آیا تخصیص دلار ۴۲۰۰ تومانی برای واردات کالای اساسی نقض غرض در

در محصولات کشاورزی را از نظم خارج کند بهتر است راه دیگری برای این کار انتخاب کند. تخصیص اعتبار دلاری که نصف قیمت دلار در بازار آزاد است بار دیگر واردات مواد غذایی را با توجه به هیاهویی که در پشت پرده وجود دارد آسان کرده و زحمت دولت بر باد می رود.

مسیر اقتصاد مقاومتی نیست؟ اقتصاد مقاومتی اصرار دارد ایران در یک دوره معین بتواند در تولید کالاهای اساسی به ویژه مواد غذایی به درجه‌های بالایی از خوداتکالی دست یابد. به نظر می رسد دولت محترم برای اینکه نقض غرض یادشده را که می تواند روند رو به رشد تولید داخلی

برنامه ریزی چهار ساله وزارت جهاد کشاورزی و صنعت قند کشور، در سال ۱۳۹۶ به بار نشست

رشد ۸۰ درصدی تولید قند و شکر نسبت به سال ۱۳۹۲ و عبور از مرزهای وابستگی

خسته نباشید آقای وزیر

خدا قوت مدیران، کارکنان و کشاورزان زحمتکش صنعت قند

این روزها خبرهای خرسندکننده اندکی از اقتصاد کلان ایران و خبرهای مرتبط با حال و روز بنگاهها و فعالیتها و خانوادههای ایرانی در رسانهها منتشر می شود. شوربختانه باید گفت مجموعه ای از سیاستگذاریهای متناقض در بخش ارزی، پولی و بانکی، تجاری و صنعتی دست به دست داده و با رفتار خارج از عرف جهانی پذیرفته شده از سوی ملتها و دولتها که آمریکا نشان می دهد روزگار ایرانیان خوش نیست. با این همه و در بخش کشاورزی که در این روزهای داغ و حساس ارزش آن بیش از پیش آشکار می شود، شاهد رشد و شکوفایی تولیدات زراعی بوده ایم. در حالی که مطابق با ماده ۳ قانون تمرکز وظایف بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی «وزارت جهاد کشاورزی موظف است در واردات هر یک از کالاهای بند الف ماده ۱۱ این قانون برای تأمین نیاز داخلی و تنظیم بازار به نحوی عمل کند که سالانه حداقل ده درصد (۱۰ درصد) به میزان تولید داخلی این محصولات اضافه شود تا کالای مزبور به خودکفایی در تولید داخل برسد» انجمن صنفی کارخانههای قند و شکر با افتخار اعلام می کند که رشد ۲۰ درصدی به طور میانگین از ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۶ راه را برای خودکفایی هموار کرد. در تحلیل این رخداد بزرگ انجمن صنفی نوشته است. با توجه به ارقام و آمار خیره کننده ای که برخی از آنها را در ادامه می آوریم یادآور می شویم این اتفاق مبارک حاصل همدلی و همراهی وزارت جهاد کشاورزی و مجموعه مدیران صنعت قند و شکر بوده است. عملکرد نهائی بهره برداری کارخانههای قند کشور در سال ۱۳۹۶ در قیاس با سال ۱۳۹۲ به شرح زیر است:

- میزان چغندر تولیدی در سال ۹۶ بالغ بر ۸,۰۶۹,۸۴۴ تن (۷۷۶,۰۴۷ تن پائیزه و ۷,۲۹۳,۷۹۷ تن بهاره) بوده است که نسبت به سال ۱۳۹۲ (آخرین سال فعالیت دولت دهم) بیش از ۱۳۲ درصد افزایش را نشان می دهد و این امر در حالی است که سطح زیر کشت چغندر از ۸۲,۵۰۰ هکتار در سال ۹۲ با رشدی در حدود ۵۳ درصد، در سال ۹۶ به حدود ۱۲۶,۰۰۰ هکتار بالغ شده اما میزان چغندر برداشت شده نسبت به سال ۹۲ بیش از ۱۳۲ درصد بوده است.
- میزان نیشکر تولیدی در سال ۹۶ با ۲۱ درصد رشد نسبت به سال ۹۲ به عدد ۷,۹۲۱,۴۰۴ تن ارتقاء یافته در حالیکه سطح زیر کشت نیشکر در سال ۹۲ به میزان ۸۶,۵۸۸ هکتار و در سال ۹۶ به میزان ۸۷,۳۵۲ هکتار بوده است که تفاوت چندانی را شاهد نبوده ایم.
- مجموع محصولات کشاورزی (چغندر و نیشکر) به دست آمده از سطح ۲۱۳,۷۶۸ هکتار اراضی کشاورزی کشور، بالغ بر ۱۵,۹۹۱,۲۴۸ تن بوده و میانگین برداشت در حدود ۷۵ تن در هکتار بوده است.
- از میزان چغندر فوق الاشاره، بالغ بر ۴۴۵,۷۵۲ تن تفاله خشک و ۴۶۵,۴۶۵ تن تفاله تر تولید شده و بعنوان خوراک دام عرضه شده است.
- از میزان نیشکر فوق الذکر بالغ بر ۲,۴۴۰,۳۷۱ تن باگاس تولید شده و برای تولیداتی همچون MDF، کاغذ، خوراک دام و... به واحدهای ذی ربط حمل گردیده است.
- مجموع ملاس تولیدی از چغندر و نیشکر تولیدی، بالغ بر ۶۳۲,۳۷۶ تن بوده که بعنوان مواد اولیه صنایع پائین دست از قبیل خمیرمایه، الکل، مکمل خوراک دام و... مورد استفاده قرار گرفته است.
- راندمان در هکتار چغندر در سال ۱۳۹۲ به میزان ۴۲ تن بوده که در سال ۱۳۹۶ به ۵۲ تن بالغ شده است.
- راندمان در هکتار نیشکر در سال ۱۳۹۲ به میزان ۷۵/۵ تن بوده که با رشدی معادل ۱۳/۲ تن در هکتار به عدد ۸۸/۷ تن رسیده است.
- میزان برداشت قند در هکتار از چغندر در سال ۱۳۹۲ بالغ بر ۷/۵ تن بوده که در سال ۱۳۹۶ به رقم ۸/۸۱ تن رسیده است.
- میزان برداشت قند در هر هکتار از نیشکر در سال ۱۳۹۲ بالغ بر ۸/۶ تن بوده که در سال ۱۳۹۶ به رقم ۹/۹۸ تن رشد یافته است.

- شکر تولیدی از چغندر در سال ۱۳۹۲ به میزان ۵۰۶,۶۰۱ تن بوده که در سال ۱۳۹۶ با رشدی معادل ۱۲۶ درصد به رقم ۱,۱۴۳,۲۲۶ تن افزایش یافته است.
- شکر تولیدی از نیشکر در سال ۱۳۹۲ به میزان ۶۱۶,۱۵۹ تن بوده و در سال ۱۳۹۶ با رشدی برابر با ۴۲ درصد به رقم ۸۷۲,۱۳۳ تن رشد یافته است.
- کل شکر تولیدی اعم از چغندری و نیشکری در سال ۱۳۹۲ به میزان ۱,۱۲۲,۷۶۰ تن بوده که در سال ۱۳۹۶ با رشدی معادل ۸۰ درصد به رقم ۲,۰۱۵,۳۵۹ تن افزایش یافته و رکورد بی نظیری را در عمر ۱۲۳ ساله صنعت قند کشور بجای گذارده است.
- میزان شکر وارداتی در هشت سال فعالیت دولت های نهم و دهم بالغ بر ۱۲,۶۸۰,۰۰۰ تن به ارزش ۵,۶۳۷,۰۰۰,۰۰۰ دلار بوده در حالی که میزان شکر وارداتی در ۵ ساله فعالیت دولت های یازدهم و دوازدهم، حدود ۲,۸۵۳,۰۰۰ تن به ارزش ۱,۲۷۹,۰۰۰,۰۰۰ دلار بوده است.

کارنامه همگانی

واژ جایش بلند نشود. این کسان و نهادها نامشان در کارنامه شکست روحانی به عنوان نهادها و کسانی ثبت می شود که زیر پای دولت را خالی کردند. اکنون و در شرایط روزهای سخت ارزی است که باید کار بزرگ انجام شده از سوی دولت های یازدهم و دوازدهم که با همکاری و تعامل بخش خصوصی و دولت انجام شد را پاس بداریم. روندهای تغییر یافته در تولید و واردات شکر اتفاق مهمی است که سرچشمه آن به ذهنیت مدیران دولت های نهم و دهم از یک طرف و دولت های یازدهم و دوازدهم از سوی دیگر برمی گردد.

و تصورات بیهوده را از ذهن بیرون بیندازند که حالا حسن روحانی را شکست می دهیم و خودمان به جای او دولت تشکیل می دهیم. امروز در این دیار هیچ ایرانی با این داستان جور نیست و از هیچ کس بر نمی آید با ادامه وضع موجود تعامل با دنیا و گسست ملی، اسب دولت را در مرتعی پر علف و خوش آب و هوا برده و اسب فرتوت اقتصاد را فریه کند. تردید نداشته باشید در کارنامه شکست دولت روحانی نام خیلی ها ثبت خواهد شد که به جای کمک به دولت بر اقتصاد ایران لگد زده و کلیت آن را به سوی دره هل می دهند تا بیفتد

ادامه از صفحه اول

اگر حسن روحانی در اقتصاد، در سیاست خارجی، در صنعت، در بانکداری و سیاست های ارزی شکست بخورد شهروندان ایرانی با خود خواهند گفت وقتی این آدم که بهترین در میان کاندیداها بود با این کابینه نیرومند و دارای سابقه و کارنامه خوب نمی تواند روزگار ایران را به سامان برساند، اگر کسانی که تجربه ای ندارند و همیشه تبلور شکست به حساب می آیند، بر سر کار بودند چه می شد. چه خواهند کرد. مخالفان سرسخت اصلاحات باید حواسشان جمع باشد

آب، خاک و امنیت غذایی

پیمان خواجوی

تکلیف ایرانیان در حوزه توسعه کشاورزی با هدف رسیدن به مرزهای خوداتکایی در محصولات غذایی از طرف مدیران ارشد سیاسی از ابتدای انقلاب تا امروز روشن شده است. ایران باید امنیت غذایی را به مثابه جزء جدایی‌ناپذیر امنیت ملی دانسته و حتی اگر تولید غذا در داخل با قیمت تمام شده بالاتر نسبت به واردات انجام می‌شود، باید تولید داخل اولویت داشته باشد. اما این خواسته راهبردی موجب برخی تحولات در حوزه زیربنایی شده است که باید در کانون توجه قرار گیرد. یکی از این تحولات هدرروی منابع آب و فرسودن خاک کشور است که در بلندمدت هدف راهبردی رسیدن به امنیت غذایی را دشوار می‌کند. نوشته حاضر که در «همایش ملی سیاستگذاری عمومی ایران» از طرف پیمان خواجوی ارائه شده و در سایت مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری درج شده است این مسأله را دنبال می‌کند.

قرارگرفتن موضوع آب، خاک و امنیت غذایی در کنار هم و در یک مطالعه سیاستگذاری فرصت مناسبی فراهم می‌آورد تا نگاهی دقیق و کاربردی‌تر به مسائل این حوزه داشته باشیم. واقعیت آنست که موضوعات سیاستگذاری را هنگامی که با هم و در ارتباط متقابل‌شان با دیگر موضوعات مورد مطالعه و بررسی قرار می‌دهیم جنس و ماهیت خروجی و دریافت‌های ما به مراتب کاربردی‌تر از زمانی است که موضوعات به‌طور مجزا مورد کنکاش قرار می‌گیرند. تلاش این پژوهش این خواهد بود تا نشان دهد، سیاست‌های بالادستی حاکم بر سیاست‌های آبی و خاکی کشور نقش مستقیمی بر شیوه بهره‌گیری از این منابع می‌گذارند. این امر می‌تواند ما را نسبت به یک دستورکار سیاستی علمی راهنما باشد، دستورکاری که ما را به سمت برنامه‌هایی سوق می‌دهد که مبتنی بر ایجاد اشتغال، امنیت غذایی و توسعه روستایی با حداقل بهره‌کشی از طبیعت باشد.

به نظر می‌رسد مطالعه تحولات زیست‌محیطی و نحوه بهره‌برداری از آن بیش از آنکه نیازمند مطالعه در چارچوب خود موضوع محیط‌زیست باشد می‌بایست با رویکرد اقتصاد سیاسی مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد. رویکرد اقتصاد سیاسی بر وجود ارتباط میان پدیده‌های سیاسی اقتصادی و تأثیر آنها بر شکل‌گیری پدیده‌های اجتماعی سخن می‌گوید. بر اساس این رویکرد موضوع آب، خاک و امنیت غذایی می‌بایست بر اساس تأثیری که از حوزه اقتصاد سیاسی می‌بینند مورد بررسی قرار گیرند.

از این رو در این تحلیل و گزارش دو شاخصه دیگر که مداخله معناداری در موضوع دارند را نیز مورد بررسی قرار داده‌ایم. این دو موضوع عبارتند از اشتغال و دیگری توسعه روستایی. واقعیت آن است که بحرانی که امروز در حوزه آب، خاک، منابع طبیعی و محیط‌زیست با آن مواجه هستیم ریشه در سیاست‌هایی در حوزه‌های دیگر دارد و تا آن سیاست‌ها اصلاح نشود مسائل ما در شیوه بهره‌برداری از ذخایر طبیعی مان نیز اصلاح نخواهد شد. پس از انقلاب اسلامی سیاستگذاری رسمی در کشور و نیز نگرش‌ها و استراتژی‌های توسعه که در کشور مطرح شده است نگاهی نامنسجم به موضوع کشاورزی و جایگاه آن در توسعه کشور داشته است به همین دلیل نهادها و دستگاه‌های سیاستگذار تلاش داشتند با استفاده از جهت‌دهی منابع به سمت کشاورزی و ایجاد تسهیلات و معافیت‌های متعدد برای این بخش از یک سو بر بحران اشتغال فائق آیند و از سوی دیگر موضوع امنیت غذایی را به‌گونه‌ای پوشش دهند.

بنابراین توصیف نگاهی که به اقتصاد و توسعه در مناطق روستایی و محروم ایران وجود دارد به عنوان «کشاورزی بنیاد» (agricultural-based) شناخته می‌شود بر این اساس سرمایه‌ها و دستورکارها به حمایت از خود کشاورزی یا صنایع بالادست و پایین دست آن گرایش دارد. اقتصاد کشاورزی بنیاد بهره‌برداری از منابع آبی و خاکی را مبنای تولید ثروت قرار می‌دهد و رشد اقتصادی و اشتغال را بدان وابسته می‌کند.

نتیجه این سیاست در ایران منتهی به بهره‌کشی از طبیعت بیش از ظرفیت‌های آن شد. موضوعی که امروز کشور را در وضعیتی بحرانی در حوزه‌های آب و خاک قرار داده است.

مسائل آب در ایران

بحران آب در ایران در برگیرنده شبکه‌ای از موضوعات و عوامل درهم تنیده و پیچیده است که همگی دست به دست هم داده‌اند تا بحران‌های حال حاضر و آتی را رقم بزنند که در ذیل به آنها می‌پردازیم.

* مسأله آب در ایران دارای ابعاد مختلفی است یک بعد آن به روند جهانی تغییرات اقلیمی و تغییرات منابع آبی برمی‌گردد و بعد دیگر آن عمدتاً مسائل مختص به کشور ایران و مبتنی بر مشکلات ناشی از الگوی مصرف داخلی و سیاستگذاری‌ها و فرآیندهای نادقیق است.

* اقلیم کشور ایران اجمالاً اقلیمی نیمه‌خشک به حساب می‌آید که هر ساله در حال خشک‌تر شدن است. برخی از نویسندگان معتقدند رابطه مستقیمی میان وضعیت اقلیمی ایران و عقب‌ماندگی وجود دارد. ایران با در اختیار داشتن ۱/۱ درصد خشکی جهان تنها ۰/۳۴ درصد متوسط بارش جهان را دارا می‌باشد. اگر بارندگی سالانه در جهان را بین ۸۰۰ تا ۸۲۰ میلی‌متر در نظر بگیریم این میزان در ایران حدود ۲۵۰ میلی‌متر است. موضوعی که بر حیات مناطق مختلف کشور که دارای هویت اقتصادی مبتنی بر کشاورزی هستند اثر مستقیمی دارد.

* در حالی که CSD میزان مجاز بهره‌برداری از منابع تجدیدپذیر آب را ۲۰ درصد اعلام کرده اما این میزان در کشور ما بیش از ۸۰ درصد است.

* برداشت بی‌رویه آب از منابع زیرزمینی موجب نشست بسیاری از دشتهای کشور شده و عملاً امکان تجدید منابع بسیاری از سفره‌های زیرزمینی آب از میان رفته است.

* نقش اقلیم و تغییرات اقلیمی در امر کشاورزی در تمام جهان شناخته شده است و در برخی مناطق به سود کشاورزی است در برخی مناطق برعکس. برای مثال گرم شدن زمین و آب شدن یخ‌های قطبی مجموعاً باعث رونق کشاورزی در شمال اروپا و آسیای مرکزی شده است و در مناطق دیگر مانند ایران نتیجه منفی داشته است.

* متوسط مصرف جهانی آب شرب (۱۵ لیتر برای هر نفر است اما این عدد در ایران ۲۵ لیتر در شبانه‌روز به ازای هر ایرانی است.

* فرسودگی خطوط انتقال سهم مهمی در هدررفت آب دارد کارشناسان چیزی حدود ۳۰ درصد را تخمین می‌زنند.

* سیستم بازیافت آب در کشور آنقدر کوچک و محدود است که اساساً تأثیری در محاسبات منابع آبی ندارند.

* در ایران ۸ درصد آب مصرفی به صورت خانگی مصرف می‌شود، ۲ درصد در صنعت و ۹۱ درصد آب مصرفی به بخش کشاورزی اختصاص دارد.

* راندمان آب کشاورزی در ایران بسیار پایین است. شیوه

دریاچه‌ها و رودهایی که خشک شده‌اند، دشتهایی که نشست کرده‌اند، مراتعی که به بیابان‌های لم‌بزرع تبدیل شده‌اند و خاک‌هایی که هر روز بر شوری آنها افزوده می‌شود. در این پژوهش برای اثبات معنایی که به دنبال آن هستیم ابتدا یک نمونه سیاستی در کشور را بررسی می‌کنیم و پس از آن به باز کردن ابعاد موضوع می‌پردازیم.

بررسی یک نمونه

حدود ۱۳ سال از روزی که در ایران جشن خودکفایی گندم برگزار شد می‌گذرد و البته در سال‌های اخیر عدم مدیریت مطلوب و با وجود هزینه‌ها دیگر آن جشن برگزار نشد و خاطره‌هایی محو از آن در اذهان باقی مانده است. گندم در کشور ما جایگاهی بیش از یک کالای اساسی دارد و حتی فراتر از امنیت غذایی بلکه با نگاهی دقیق‌تر می‌تواند در زمره مسائل امنیت ملی کشور قرار بگیرد.

دولت قیمت خرید تضمینی گندم برای سال زراعی ۹۳-۹۴ را ۱۱۵۵۰ ریال اعلام کرده بود. این قیمت برای جو ۹۲۰۰ و برای ذرت ۹۶۰۰، برای دانه آفتابگردان ۲۱۵۰۰، برای دانه کلزا ۲۲۰۰۰، برای نخود ۲۲۰۰۰ و... اعلام شده بود. خرید تضمینی ابزار برای تشویق کشاورزان برای کاشت محصولات کشاورزی و رقابت‌پذیر کردن تولیدات آنهاست. هدف دولت از استفاده از این ابزار اغلب از یک‌سو تضمین امنیت غذایی جامعه است و از سوی دیگر ایجاد اشتغال و کاهش بیکاری است که البته به نظر می‌رسد؛ این سیاست، دارای نادقتی‌ها و متعاقب آن ناکارآمد و دارای مشکلات فراوانی است.

حال می‌خواهیم به صورت نمونه قیمت وارداتی گندم و جو را به کشور بر اساس ارقام واقعی و عینی و تجربه‌پذیر مورد بررسی قرار دهیم.

قیمت جهانی هر تن گندم ۱۴۰ دلار است. هم‌اکنون در تجربه‌های عینی برای تجار ایرانی گندم خوراکی (با آنالیز مناسب به جهت گلوتن، پروتئین، رطوبت و وزن مخصوص جهت مصارف انسانی) از روسیه با قیمتی کمتر از ۳۰۰ دلار پشت گمرک امیرآباد یا انزلی در دریای خزر توسط بازرگانان تحویل ایران می‌شود. همین گندم برای مصارف دامی بسیار ارزان‌تر از روسیه و قزاقستان به ایران حمل می‌شود. از سوی دیگر همین بازرگانان برای تحویل جو در پشت گمرک امیرآباد یا انزلی رقمی حدود ۲۵۰ دلار را در خواست می‌کنند. بنابراین با در نظر گرفتن قیمت ارز مبادله‌ای (۲۸۵۰ ریال) قیمت هر کیلو گندم وارداتی ۸۵۵۰ ریال و قیمت هر کیلوگرم جو وارداتی ۷۱۲۵ ریال محاسبه می‌گردد. بر این اساس گندم ۳۰۰۰ ریال و جو ۶۵۰ ریال زیر قیمت خرید تضمینی قابل تأمین است.

آبیاری و تولید در ایران به گونه‌ای است که به ازای هر مترمکعب آب کشاورزی تنها ۰/۹ کیلوگرم محصول تولید می‌شود و این در حالی است که متوسط جهانی تولید محصولات کشاورزی ۲/۵ کیلوگرم به ازای هر مترمکعب آب است.

* در ایران بسیاری از اقدامات صورت گرفته مانند ساخت سد‌ها و بندهای مخزنی و انحرافی بیش از آنکه به رونق اقتصادی و تولید بیانجامند به ضد خود تبدیل شده‌اند به گونه‌ای که امروزه از لزوم تخریب برخی از آنها سخن می‌رود.

مسائل خاک در ایران

موضوع خاک در ایران آنگونه که این روزها در کشور به مسأله آب پرداخته می‌شود مورد توجه قرار نگرفته است و این در حالی است که وضعیت خاک کشور می‌تواند به مراتب بحرانی‌تر از موضوع آب باشد.

* ایران در حوزه خاک با دو مسأله اصلی مواجه است: اول کاهش غنا و ارزش غذایی خاک است دوم موضوع شور شدن تدریجی خاک کشور است

* در ایران به دلیل سرعت بهره‌برداری عناصر حیاتی خاک به سرعت در حال کاهش است بسیاری از مراتع طبیعی کشور به دلیل استفاده بی‌رویه عملاً حالت بیابانی به خود گرفته‌اند.

* از بین رفتن پوشش گیاهی در مراتع کشور موجب تشدید فرسایش خاک و ناتوانی خاک در زایش مجدد گیاهان بیابانی شده است.

* در ایران از مجموع ۱۸/۵ میلیون هکتار از اراضی کشاورزی تقریباً ۱۷ میلیون هکتار دارای درجات مختلف شوری هستند و درجات شوری آنها در حال افزایش است.

* به دلیل تخلیه عناصر حیاتی خاک عملاً بهره‌وری در تولید محصول نهایی در واحد سطح و همچنین آب مصرفی به شدت در حال کاهش است.

* آیش‌بندی که در کشاورزی دنیا مرسوم است در ایران رعایت نمی‌شود و این موضوع اغلب با استفاده از کودهای شیمیایی جبران می‌شود.

* عدم مدیریت زباله‌ها و پسماندهای کشور و دفن غیراصولی و غیرفنی در حاشیه‌های شهری و روستایی موجب آلودگی و نابرابری خاک در بسیاری از مناطق شده است.

مسائل امنیت غذایی

موضوع امنیت غذایی در ایران و جهان دارای پیچیدگی‌های فراوانی است که فهرست‌وار این موضوعات عبارتند از:

* امنیت غذایی یکی از قلمروهای امنیت ملی در کشور ایران محسوب می‌شود و سیاست رسمی جمهوری اسلامی مبتنی بر جلوگیری از تبدیل موضوع امنیت غذایی به عنوان حربه‌ای سیاسی توسط قدرت‌های خارجی است.

* این دایره امنیتی برای ایران در برگیرنده در دسترس بودن مجموعه‌ای از کالاهای اساسی مانند گندم، جو، برنج، گوشت، شکر و سویا و ذرت است که قرار است حیات انسان و حیوان را در ایران ما تضمین کند.

* بانک جهانی امنیت غذایی را به «دسترسی همه مردم در تمام اوقات به غذای کافی برای داشتن یک زندگی سالم» تعریف می‌کند. در نظر FAO امنیت غذایی زمانی وجود دارد که «همه مردم در همه زمان‌ها دسترسی طبیعی و اقتصادی داشته باشند به غذای کافی، سالم و مغذی برای رفع نیازهای غذایی خود و تنظیمات غذایی برای یک زندگی فعال و سالم».

* در ایران میان تعریف رسمی و فهم مسئولان از امنیت قضایی و اسناد بالادستی بویژه (قانون برنامه) تناقض‌های آشکاری وجود دارد.

* گفتمان حاکم بر موضوع امنیت غذایی در کشور به‌شدت گرایش به خودکفایی دارد. خودکفایی در ادبیات سیاسی ایران عبارت از لزوم بی‌نیازی به خارج از کشور، تولید کالاها و محصولات مورد نیاز در داخل و نهایتاً جلوگیری از سلطه بیگانگان در تأمین مایحتاج ضروری است. این ایده همواره یکی از کلیدواژگان مسوولان بوده و زمینه‌ساز استفاده حداکثری از منابع طبیعی و محیط‌زیست، نگاه شعاری به تولید و نهایتاً توسعه ناپایدار در کشور بوده است.

* در قانون برنامه پنجم توسعه نگاه به امنیت غذایی بیشتر از منظر سلامت است نه تضمین تأمین مایحتاج اولیه یعنی چندان

موضوع شیوه و لزوم تأمین مواد غذایی برای شهروندان مورد توجه قرار نمی‌گیرد.

* راهبرد افزایش تولید با استفاده از بهره‌کشی بیش از حد از منابع امروز کشور را با بحران جدی مواجه کرده است به طوری که نه تنها ایده خودکفایی را غیرممکن ساخته بلکه کشور را از بسیاری از دارایی‌های طبیعی که به صورت تاریخی از آنها برخوردار بوده نیز محروم کرده است. سد‌های ساخته شده، بیابان‌های به زمین کشاورزی تبدیل شده، مرتع‌داری‌های گسترش یافته، همه و همه با وجود ایده خیرخواهانه اولیه همگی به ضد خود تبدیل شده است.

* نگرش وزارت بهداشت و سازمان غذا و دارو به عنوان دستگاه مسوول سلامت غذایی بیش از هر چیز بر کنترل مصرف چربی، قند و نمک متمرکز است و به عنوان یک اولویت سیاستی شناسایی شده است.

* در ایران اسیدهای چرب ترانس به میزان ۱۰ درصد و اسیدهای چرب اشباع به میزان ۲۵ درصد مصرف می‌شوند که بنابر آمارهای جهانی باید میزان مصرف اسیدهای چرب ترانس به صفر و اسیدهای چرب اشباع به کمتر از ۱۰ درصد برسد.

* سرانه مصرف قند در ایران در وضعیت خطرناکی است در حالی که سرانه مصرف در دنیا ۱۳/۵ کیلوگرم در سال است این میزان در ایران ۳۰ کیلوگرم است. این در حالی است که اگر چین را از جامعه آماری حذف کنیم این میزان برای هر نفر در سال ۸ کیلوگرم است.

* سرانه مصرف نمک در ایران ۱۱ تا ۱۵ گرم در روز است که میانگین جهانی آن ۵ گرم است. و این میزان به دلیل رشد بی‌رویه استفاده از قضا‌های آماده و فست فودها به صورت چشمگیری در حال افزایش است.

آب در اسناد بالادستی

مهم‌ترین سندی که در کشور ما در خصوص آب وجود دارد عبارت است از: سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران در مورد «مدیریت منابع آب» مصوب مورخ ۱۳۷۷/۱۰/۲۳ که در تاریخ ۱۳۷۹/۱۱/۳ توسط مقام معظم رهبری تأیید و ابلاغ گردیده که به شرح زیر است:

۱- ایجاد نظام جامع مدیریت در کل چرخه آب بر اساس اصول توسعه پایدار و آمایش سرزمین در حوضه‌های آبریز کشور.

۲- ارتقای بهره‌وری و توجه به ارزش اقتصادی و امنیتی و سیاسی آب در استحصال و عرضه و نگهداری و مصرف آن.

۳- افزایش میزان استحصال آب، به حداقل رساندن ضایعات طبیعی و غیرطبیعی آب در کشور از هر طریق ممکن.

۴- تدوین برنامه جامع به منظور رعایت تناسب در اجرای طرح‌های سدسازی و آبخیزداری و آبخوان‌داری و شبکه‌های آبیاری و تجهیز و تسطیح اراضی و استفاده از آب‌های غیرمتعارف و ارتقای دانش و فنون و تقویت نقش مردم در استحصال و بهره‌برداری.

۵- مهار آب‌های مرزی که از کشور خارج می‌شود و اولویت استفاده از منابع آب‌های مشترک.

خاک در اسناد بالادستی

کشور ما فاقد اسناد معتبر بالادستی در خصوص مسائل خاک است؛ بطوری که در برگیرنده سیاست‌های کلان باشد و بتواند مبنای قوانین در سطوح پایین قرار گیرد. در این خصوص تنها می‌توان به شرح وظایف مدیریت آب و خاک در وزارت جهاد کشاورزی اشاره کرد که در آن آمده است:

* بررسی و اولویت‌بندی اراضی کشاورزی جهت انجام عملیات اصلاح و نوسازی خاک، تسطیح اراضی، زه‌کشی، شوری‌زدایی، احیاء، یکپارچه‌سازی، آماده‌سازی، عملیات ضدفرسایش و جاده‌های بین مزارع، آبرسانی، احیاء قنوات و استقرار سیستم‌های آبیاری.

امنیت غذایی در اسناد بالادستی

مواضع اعلامی قانون برنامه پنجم بیشتر تأکید را بر سلامت غذایی دارد در واقع در قانون گرایش امنیت غذایی بیشتر بر تضمین سلامت است تا تضمین تأمین و سایر وجوه امنیت غذایی:

* در ماده ۳۲ بند الف آمده است: «فعالیت شورای عالی سلامت و امنیت غذایی که برابر بند (الف) ماده (۸۴) قانون برنامه چهارم توسعه با ادغام شورای غذا و تغذیه و شورای عالی سلامت تشکیل شده است در مدت اجرای برنامه پنجم ادامه می‌یابد.»

* همچنین در ماده ۱۴۹ همین قانون گفته شده است که

«دولت مجاز است با هدف تأمین امنیت غذایی اقدامات زیر را انجام دهد: الف- حمایت مالی از توسعه کشتارگاه‌های صنعتی و بهبود کشتارگاه‌های سنتی و نیمه‌صنعتی توسط بخش - غیردولتی به منظور ارتقاء شاخص بهداشت کشتار انواع دام ب- ارتقای سطح کلی حمایت از کشاورزی به حداقل ۳۵٪ ارزش تولید این بخش ج- حمایت از افزایش تولید پروتئین حیوانی حاصل از انواع دام، طیور و آبزیان.»

بازسازی مسأله

سیاستگذاری آب، خاک و امنیت غذایی در ایران گرفتار یک حلقه معیوب است؛ که همه آنها در ارتباط متقابلشان به صورت پیوسته بازتولید مشکل کرده، منابع را به هدر می‌دهند و باخود توسعه ناپایدار را به همراه دارند. اجزای این حلقه عبارتند از:

کشاورزی، اشتغال و امنیت غذایی واقعیت موجود در اقتصاد ایران آن است که امروزه ضرورت اصلاح و بازنگری بر نگرش‌ها و سیاست‌های پیشین که متکی بر همپوشانی این اجزاست، به‌طور آشکاری مسجل شده است. بر این اساس باید: نگرش‌هایی که از کشاورزی می‌خواهد به اشتغال پایدار برسد و سهم ویژه‌ای برای آن قائل است را اصلاح شود؛ همچنین نگرش‌هایی که می‌خواهد با استفاده از کشاورزی امنیت غذایی بیافریند تغییر داده شود.

بر این اساس اگر بخواهیم این تحلیل را اندکی توسعه دهیم باید ۵ زیر مجموعه به عنوان نگرش‌های مستلزم اصلاح و بازنگری در سیاستگذاری ایران را در نظر بگیریم:

* نگرش به کشاورزی

* نگرش به دامپروری

* نگرش به اشتغال

* نگرش به امنیت غذایی

* نگرش به توسعه روستایی

این پنج راهبرد در یک شبکه هم افزایی مدام تأثیرات و سیاست‌های یکدیگر را بازتولید و تقویت کرده‌اند و چند نتیجه مشخص به شرح زیر داشته‌اند:

۱- از میان رفتن منابع طبیعی و زیستی از جمله آب و خاک و تبدیل شدن فرصت‌های طبیعی به تهدید

۲- افزایش فقر به واسطه ناکارآمدی و انحراف موجود در سرمایه‌گذاری‌های بخش اشتغال

۳- مهاجرت گسترده از مناطق روستایی و افزایش چشمگیر جمعیت حاشیه‌های شهری به دلیل ناتوانی اقتصاد کشاورزی در زیر ارزیابی مختصری از این پنج راهبرد ارایه می‌شود:

نگرش اشتباه به کشاورزی

ایده «کشاورزی؛ محور توسعه» یکی از شعارهایی بوده که همواره در فرآیند و برنامه‌های توسعه در کشور مورد کاربست، قرار گرفته است. امروز و در شرایط کنونی، ایده مذکور از دقت و درستی بالایی برخوردار نیست. کشوری با میانگین جمعیتی جوان، رشد اقتصادی پایین، بارش کم، دارای کویرهای وسیع و مناطق کشاورزی محدود و نیازمند به ایجاد سالانه ۸۰۰ هزار تا یک میلیون فرصت شغلی نمی‌تواند کشاورزی را محور برنامه‌های توسعه‌ای خود قرار دهد.

نگرش به امنیت غذایی

واقعیت این است که در ایران امنیت غذایی معادل خودکفایی انگاشته می‌شود. تقریباً این فهم از امنیت غذایی در هیچ جای دنیا معتبر نیست. بنابراین به نظر می‌رسد عبور از این بحران نیازمند بازنگری جدی نگرش ما به امنیت غذایی بر اساس واقعیت‌های جاری و تجارب گذشته است. در گام اول ما نیازمند تنوع بخشی به بازیگران فعال و مؤثر در امنیت غذایی هستیم. بطور مثال دستگاه دیپلماسی و روابط خارجی کشور و یا بازرگانان و فعالان بخش خصوصی از سویی و از سوی دیگر به لحاظ زیرساختی سیستم حمل و نقل و کشتیرانی، بنادر کشور، انبارها و سیلوهای کشور می‌توانند نقش ویژه‌ای در تأمین امنیت غذایی ایفا کنند و... اصلاح رویکرد ما به شیوه دستیابی به امنیت غذایی می‌تواند هم راه‌های مقرر به صرفه‌تری را پیشروی مدیران و سیاستگذاران دولت و بخش خصوصی بگذارد و هم آب و منابع طبیعی و زیستی ما را برای خودمان و نسل آینده تأمین و تضمین کند.

معاون وزیر جهاد کشاورزی:

در تولید شکر خودکفا شدیم

ما در مکانی هستیم که بازار مصرف زیادی در اطرافمان قرار دارد. امارات خود شکر خام وارد می‌کند و شکر سفید به افغانستان صادر می‌کند. وی افزود: به عنوان یک شرکت همکار دولت در امر تجارت و تأمین کالای اساسی تلاش کردیم که به بنادر چابهار فراتر از نگاه اقتصادی، نگاه اجتماعی، سیاسی و امنیتی هم داشته باشیم.

مدیرعامل شرکت بازرگانی دولتی ایران افزود: اشتغال در چابهار مطلوب است، اما همین چابهار مأمونی برای واردات برنج شده است. وی اضافه کرد: ۲۴ هزار تن شکر به بخش خصوصی فروخته‌ایم، اما در تأمین کامیون در چابهار و سیستان و بلوچستان برای حمل آنها مشکل داریم. سیف افزود: همچنین موضوعاتی با گمرک داشتیم که در حال برطرف کردن آن هستیم و از مسئولان استانی سیستان و بلوچستان توقع داریم در کنار ما باشند، تا در توسعه چابهار همه با اتحاد یکدیگر موفق شویم.

وی با بیان اینکه ما برای صادرات از بندر چابهار برنامه‌ریزی کرده بودیم، گفت: متأسفانه ماندگاری کالا در بندر چابهار طولانی است.

مدیرعامل شرکت بازرگانی دولتی ایران با بیان اینکه برای صادرات کالا از بندر چابهار برنامه‌ریزی کرده‌ایم، اما ماندگاری کالا در این بندر زیاد است، گفت: در بحث تولید شکر به خودکفایی رسیده‌ایم.

یزدان سیف در مراسم امضای قرارداد ترمینال تمام مکانیزه مواد معدنی و تفاهم‌نامه احداث کارخانه تصفیه شکر در چابهار اظهار داشت: تقویت بندر چابهار هدف استراتژیک در حوزه راهبردهای نظام است، اما توجه چندانی به آن نشده است. در سال گذشته با توجه به رشد تولید شکر در کشور باید گفت، امروز در حوزه شکر خودکفا هستیم. در سالی که گذشت ۸ میلیون و ۱۰۰ هزار تن چغندر قند تولید شد که ۱۰ درصد آن چغندر پاییزه بود که آب سبز مصرف می‌کند. در سال قبل در تولید چغندر قند ۳۵ درصد رشد داشتیم. وی با بیان اینکه برای مصرف کشور تولید شکر به اندازه کافی انجام می‌شود، گفت: یک میلیون و ۱۴۲ هزار تن از شکر مورد نیاز کشور از محل چغندر قند تأمین شده است. همچنین ۸۷۰ هزار تن شکر استحصالی از نیشکر کشت و صنعت خوزستان داریم و جمعاً حدود ۲ میلیون تن شکر تولید کرده‌ایم.

سیف با اشاره به مزایای بندر چابهار گفت: سرمایه‌گذاران باید عمق توجه خود را به صادرات در بندر چابهار تعمیق دهند. وی افزود: امروز فاصله قیمتی شکر سفید و شکر خام افزایش یافته که ۶۰ تا ۷۰ دلار است و این شرایط خوبی برای سرمایه‌گذاران فراهم کرده است. مدیرعامل شرکت بازرگانی دولتی ایران ادامه داد: اختلاف قیمت شکر خام و شکر سفید وضعیت مناسبی برای سرمایه‌گذاران است، اما سرمایه‌گذاران باید روی بازار خارج از کشور حساب کنند و صادرات را در اولویت خود بدانند. سیف با بیان اینکه ۱۰ الی ۱۵ هزار نفر اشتغال در تولید شکر وجود دارد، گفت: امروز

دو نماینده مجلس زنگ خطر را درباره بحران آب به صدا درآوردند

عبدالحامید خدیری نماینده مردم بوشهر در مجلس شورای اسلامی در مورد وضعیت کم‌آبی در شهرها و روستاهای این استان گفت استان بوشهر وارد ماه‌های کم‌آبی و بحران آب شده است و آنچه درباره جنگ آب شنیده‌ایم، حال با چشم خود مشاهده می‌کنیم. در همین رابطه، مسعود رضایی، نماینده مردم شیراز گفته است: مسأله خشکسالی و آب به بحران تبدیل شده و اگر این روال ادامه یابد در برخی قسمت‌ها با مسائل و چالش‌های اجتماعی مواجه خواهیم شد.

موضوع آب در استان‌های جنوبی کشور در حالی به بحرانی گسترده تبدیل شده که ایران می‌تواند با ایجاد واحدهای شیرین‌کننده آب دریا در حاشیه خلیج فارس و پمپاژ و انتقال آب به مناطق خشک استان‌های جنوبی کشور این بحران را بر طرف کند. مسعود رضایی می‌گوید که سرمایه‌گذارانی از بخش خصوصی برای اجرای این پروژه اعلام آمادگی کرده‌اند و در صورت تضمین خرید آب از طرف وزارت نیرو، این پروژه می‌تواند پا بگیرد. عبدالحامید خدیری به اعتمادآنلاین گفت: «ما قبلاً درباره جنگ آب چیزهایی شنیده بودیم، اما حالا کم‌کم داریم آن را با چشم خودمان می‌بینیم. مردم هر منطقه برای مقدار کمی آب به مردم منطقه‌ای دیگر توهین می‌کنند و کینه به دل می‌گیرند؛ چون آب چیزی نیست که مردم بتوانند از آن بگذرند. هر کس به فکر شهر، روستا و خانواده خودش است.»

نماینده مردم بوشهر در مجلس شورای اسلامی گفت: «استان بوشهر وارد ماه‌های کم‌آبی و بحران آب شده است. وضع در شهرها و روستاهای جنوبی به مراتب بدتر است. مناطقی مانند دشتستان به معنای واقعی کلمه آب ندارند. چطور باید بگوییم که مردم آب ندارند؟»

در همین حال، مسعود رضایی، نماینده مردم شیراز در مجلس در گفت‌وگو با خبرگزاری کار ایران «یلنا» گفته است: آب بحران کلی کشور است بالاخص در برخی استان‌ها از جمله فارس که یک استان نیمه خشک است. وی با بیان اینکه متأسفانه در خشکسالی‌های طولانی که در چند ماه اخیر گریبانگیر کشور شده، استان فارس آسیب بیشتری دیده است، تصریح کرده اسن که با وجود بارندگی‌های خوب، همچنان در بسیاری از مناطق روستایی استان مردم حتی آب خوردن ندارند. وی همچنین تصریح کرد: مسأله خشکسالی آب به بحران تبدیل شده که اگر این روال ادامه یابد در برخی قسمت‌ها با مسائل و چالش‌های اجتماعی مواجه خواهیم بود که ضرورت دارد دولت تمهیدات لازم را ببیند. وی گفت: مجمع نمایندگان استان فارس در جلسه‌ای با وزیر نیرو درباره راهکارهای برون‌رفت از این بحران جلسه خواهد داشت و تأکید ما بر این است که آب از خلیج فارس به این استان آورده شود که در مسیر انتقال، آب مناطق بوشهر و جنوب کشور هم تأمین شود.

مدیریت شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی خبر داد:

معیشت ۱۰۰ هزار خوزستانی وابسته به توسعه نیشکر است

مدیریت شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی از کاهش ۴۰ درصدی مصرف آب در مزارع نیشکر نسبت به سال‌های قبل خبر داد. دکتر محمود شمیلی با بیان اینکه شرکت توسعه نیشکر برای افزایش بهره‌وری و حفظ منابع آبی گام‌های مؤثری برداشته است، گفت: در شرایط کنونی که با بحران آب در استان مواجهیم مدیریت چند جانبه مزارع با محوریت پارامتر آب و مهندسی مصرف آب در سطحی علمی و عملی بطور جدی پیگیری می‌شود. وی با اشاره به ضرورت هوشمندسازی و بهینه‌سازی فرآیندهای کشاورزی در مزارع نیشکر از کاشت تا برداشت، گفت: شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی در فناوری و مکانیزاسیون کشاورزی از جمله سیستم‌های آبیاری، زهکشی و همچنین سیستم برداشت، بهره‌برداری و... در کشور پیشرو است و از این منظر می‌توان به خوبی در بحث مانیتورینگ و پایش آنلاین ورود کنند.

مدیریت شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی گفت: به منظور افزایش بهره‌وری و کاهش مصرف آب در مزارع، اقداماتی همچون تعمیر پمپ‌های آبیاری، تهیه اقلام و لوله‌های جدید آبیاری، اجرای روش آبیاری یک‌فارو در میان، افزایش نظارت‌ها بر آبیاری مزارع و... در دستور کار قرار گرفته است و با یک مدیریت تلفیقی و علمی تلاش می‌کنیم تا بحران کمبود آب تا حد امکان کنترل شود.

دکتر شمیلی استفاده مجدد از زهاب نیشکر برای آبیاری مجدد مزارع و همچنین استفاده از آن در پروژه «شورورزی» را از دیگر دستاوردهای مدیریت مصرف آب در شرکت خواند و گفت: در مورد طرح‌ها و روش‌های نوین مدیریت زهاب و پسماند و قابلیت‌های استفاده از پسماندهای نیشکر و کمک به طرح‌های توسعه‌ای، برنامه‌ریزی‌های متعددی صورت گرفته و با دعوت از محققین و کارشناسان خبره در حوزه نیشکر، گام‌های علمی و اجرایی در زمینه استفاده از زهاب‌ها و پسماندهای نیشکر و تبدیل

آن به فرصتی برای سرمایه‌گذاری رونق اقتصادی و ایجاد اشتغال برداشته شده است. در پروژه شورورزی «شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی با بهره‌گیری از زهاب نیشکر برای کشاورزی» فرصت جدیدی برای استان ایجاد کرده است. با استفاده مجدد از زهاب، علاوه بر برنامه‌ریزی برای مپار ۳۵ هزار هکتار از اراضی کانون شماره ۲ مولد ریزگرد در منطقه «هی توان بیش از یک میلیون تن به میزان تولیدات کشاورزی استان اضافه کنیم.»

مدیریت شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی در پایان با اشاره به اهمیت استراتژیک طرح‌های نیشکر در استان و کشور، گفت: اشتغال بیش از ۱۹ هزار نفر و معیشت ۱۰۰ هزار خوزستانی، وابسته به توسعه نیشکر و همچنین تولید محصول استراتژیک شکر است. کاهش ضریب امنیت تولید برای شرکت توسعه نیشکر به عنوان بزرگ‌ترین قطب متمرکز کشاورزی - صنعتی کشور، تبعات ناگواری در پی خواهد داشت و اشتغال و رونق اقتصادی در دو بخش کشاورزی و صنعت آسیب جدی خواهد دید.

تولید و بازرگانی کشاورزی تجربه موفق آمریکا و اروپا

دولت در حالی بر احیای وزارت بازرگانی و لغو قانون تمرکز وظایف و اختیارات بخش کشاورزی اصرار دارد که در کشورهای موفق قاره‌های آمریکا و اروپا، اختیارات تجارت و تنظیم بازار مصرف و حلقه‌های پسین تولید درون ساختار وزارت کشاورزی قرار دارد. در آخرین ماه‌های دولت یازدهم، لایحه «اصلاح بخشی از ساختار دولت» که در آن بر تفکیک ۳ وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت، راه و شهرسازی و نهایتاً ورزش و جوانان تأکید شده بوده با قید دو فوریت تقدیم مجلس شورای اسلامی شد. کلیات این لایحه در برخی از کمیسیون‌های تخصصی مجلس در تابستان ۹۶ و همچنین کمیسیون مشترک مجلس در بهار امسال مورد بررسی قرار گرفت و رد شد. با این وجود و با توجه به تداوم اصرار دولت، بررسی این لایحه در دستور کار این هفته مجلس قرار دارد.

مهم‌ترین و جنجالی‌ترین بخش‌های لایحه اصلاح بخشی از ساختار دولت، ماده ۱ این لایحه مبنی بر تفکیک مجدد وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت به وزارت صنایع و معادن و وزارت بازرگانی و همچنین تبصره ۱ این ماده از لایحه مذکور مبنی بر لغو قانون تمرکز وظایف و اختیارات بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی بود. قانون تمرکز وظایف و اختیارات بخش کشاورزی در وزارت جهاد کشاورزی در اواخر سال ۹۱ به تصویب مجلس رسیده بود. طبق این قانون، کلیه اختیارات، وظایف و امور مربوط به سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، نظارت و انجام اقدامات لازم در مواردی همچون صادرات، واردات و تنظیم بازار داخلی محصولات و کالاهای اساسی از وزارت صنعت، معدن و تجارت منتزع و به وزارت جهاد کشاورزی واگذار شد. وزارت جهاد کشاورزی با توجه به اختیاراتی که براساس قانون تمرکز داشت، کارنامه قابل قبولی طی سال‌های ۹۲ تا ۹۶ را به نمایش گذاشت به گونه‌ای که توانست با ممانعت از واردات بی‌رویه محصولاتی نظیر گندم، برنج، شکر و... واردات محصولات کشاورزی را حدود ۵ میلیارد دلار در مقایسه با سال ۹۱ کاهش دهد.

در حالی اصرار دولت بر احیای وزارت بازرگانی و انتقال اختیارات بازرگانی حوزه کشاورزی از وزارت جهاد کشاورزی به این وزارتخانه ادامه دارد که تجربیات کشورهای موفق در بخش تولید و تجارت کشاورزی، خلاف این موضوع را نشان می‌دهد. در ادامه این گزارش، نگاهی کوتاه به ساختارهای دولتی بخش کشاورزی در کشورهای موفق قاره‌های آمریکا و اروپا که دارای درصد قابل توجهی از تولید ناخالص داخلی و حجم بالایی از تجارت محصولات کشاورزی هستند، می‌اندازیم:

۱- آمریکا: ایالات متحده آمریکا یکی از کشورهای پیشرو در حوزه تولید غذا و محصولات کشاورزی در جهان محسوب می‌شود و براساس آمارهای وزارت کشاورزی آمریکا، تراز تجاری مثبت این کشور در سال ۲۰۱۷ بیش از ۴۸۰ میلیارد دلار اعلام شده است. بر اساس آمار سازمان خوار و بار جهانی (فائو)، سرانه تولید غذای اساسی این کشور ۲٫۲ تن محاسبه شده است. با توجه به سرانه تولید ۰٫۶ تن در ایران، آمریکا ۳٫۹ برابر ایران غذای اساسی تولید می‌کند. مدیریت و ساماندهی تولید و بازرگانی در کشور آمریکا به شکل یکپارچه صورت می‌گیرد؛ یعنی وزارت کشاورزی به عنوان تنظیم‌گر و تسهیل‌گر در حوزه تولید و بازار عمل می‌کند و مسئولیت سیاست‌گذاری تنظیمی در سطح خرد و کلان بازارهای مصرف و همچنین برنامه‌ریزی برای صادرات و تعیین استانداردهای تولید و واردات بر عهده این وزارت است.

نکته قابل توجه در وزارت کشاورزی آمریکا آنجاست که حوزه تجارت محصولات کشاورزی نیز کاملاً ذیل این وزارتخانه مدیریت می‌شود و این امر توسط آنان چنان مهم و حساس تلقی شده است که دو معاونت مستقل ذیل وزارت کشاورزی آمریکا هر کدام قسمتی از وظایف این بخش را انجام می‌دهند.

۲- نروژ: نروژ کشوری با حدود ۵ میلیون نفر جمعیت، دومین صادرکننده شیلات و محصولات آبی در دنیا پس از چین است.

این کشور در عرض جغرافیایی ۶۰ درجه شمالی و شبه جزیره اسکانندیناوی واقع است و به علت سرمای هوا، تولیدات کشاورزی خاصی ندارد. اما با به کارگیری فناوری پرورش ماهی در قفس، از ظرفیت نوار ساحلی ۲۵ هزار کیلومتری خود به بهترین وجه در خدمت تولید و تجارت محصولات دریایی بهره گرفته است. نروژ از سال ۲۰۱۴ اقدام به ادغام وزارت «شیلات و امور سواحل» خود با «وزارت صنایع و تجارت» نمود و اکنون وزارت «تجارت، صنایع و شیلات» در نروژ متولی تولید و بازرگانی صنعت شیلات است. امور مربوط به بازرگانی شیلات در وزارت شیلات و امور سواحل این کشور به معاونت، ماهی در قفس، غذای دریایی و بازارها واگذار شده است.

۳- کانادا: کانادا در تولید گندم سالانه دو برابر بیشترین رکورد تولید گندم ایران، گندم تولید می‌کند و با اتخاذ سیاست‌های صحیح تولید و بازرگانی، محصولی رقابتی در بازارهای جهانی عرضه می‌کند و به هیچ‌وجه با مشکلاتی که مازاد تولید گندم سال ۹۵ در ایران به خاطر تفاوت قیمت تمام شده داخلی و قیمت بازارهای جهانی ایجاد کرد، مواجه نشده‌اند. مسئولیت خدمات بازرگانی در وزارت کشاورزی کانادا بر عهده شاخه اجرایی «خدمات بازار و تجارت کشاورزی» است که توسط دستیار معاون وزیر کشاورزی اداره می‌شود. «اجرای لوابح و مقررات ابلاغ‌شده از سوی مجلس کانادا در حوزه تنظیم بازار، اجرای برنامه‌های حمایتی و توسعه بازار، ایجاد زیرساخت اطلاعاتی و تسهیل‌گری برای حضور بهتر تولیدکنندگان در تجارت بین‌المللی» از مسئولیت‌های این بخش است.

۴- آلمان: آلمان یکی از کشورهای پیشرفته در حوزه کشاورزی و تولیدات محصولات غذایی است. مسئولیت‌های حوزه بازار در این کشور در حوزه کشاورزی ذیل وظایف متولی تولید تعریف شده است. یک معاونت در حوزه مصرف و بازار وظیفه سیاست‌گذاری را بر عهده دارد.

۵- استرالیا: بخش کشاورزی استرالیا یکی از ارکان اقتصادی این کشور محسوب می‌شود. تولید سرانه غذای اساسی در استرالیا، ۷٫۳ تن است. با احتساب سرانه ۶۰۰ کیلوگرمی ایران، سرانه تولید غذای اساسی استرالیا ۵٫۶ برابر ایران است. نام وزارتخانه مرتبط با امور تولیدات کشاورزی این کشور «وزارت کشاورزی، شیلات، جنگلداری و امور آب» است که چهار حوزه «تأمین بازار»، «تجارت و بازرگانی»، «صنایع تبدیلی» و «سلامت و ایمنی» انواع محصولات مرتبط با بخش کشاورزی همگی به صورت معاونت‌های ذیل این وزارتخانه مشغول فعالیت هستند.

در مجموع، مطالعه ساختارهای دولتی و تجارب مدیریتی کشورهای فوق نشان می‌دهد اختیارات تجارت و تنظیم بازار مصرف، حلقه‌های پسین تولید (صنایع تبدیلی) و حتی بعضاً اختیارات مربوط به تأمین امنیت و سلامت غذا درون ساختار وزارت کشاورزی این کشورها قرار دارد. با توجه به این تجربیات موفق جهانی و با توجه به مشکلات متعدد و قابل توجه ناشی از احیای وزارت بازرگانی و انتقال وظایف مربوط به تنظیم بازار، عرضه و تقاضا، تراز صادرات و واردات کشور در حوزه محصولات کشاورزی به این وزارتخانه، انتظار می‌رود نمایندگان محترم مجلس با تصویب لایحه اصلاح بخشی از ساختار دولت به خصوص ماده ۱ و تبصره ۱ این ماده مخالفت نکنند.

قیمت خرید چغندر قند پاییزه و جایزه آن تعیین شد

مصوبه شورای اقتصاد درباره اصلاح قیمت خرید چغندر قند و تعیین جایزه در قبال تحویل هر تن چغندر قند برای سال ۱۳۹۷ از سوی محمدباقر نوبخت دبیر شورای اقتصاد و رییس سازمان برنامه و بودجه به وزارت جهاد کشاورزی ابلاغ شد.

در این مصوبه آمده است: شورای اقتصاد در جلسه مورخ ۱۳۹۷/۳/۷ درخواست‌های شماره ۱۷۸۸۳/۰۲۰ مورخ ۱۳۹۶/۷/۱۹ و ۲۰۱۳/۰۲۰ مورخ ۱۳۹۷/۲/۸ وزارت جهاد کشاورزی در مورد اصلاح مصوبه شماره ۴۵۵۲۳ مورخ ۱۳۹۷/۲/۵ شورای اقتصاد موضوع قیمت خرید تضمینی محصولات زراعی، برگ سبز چای و پیله‌تر ابریشم برای سال ۱۳۹۷ و محصولات باغی برای سال ۱۳۹۶ را به استناد ماده (۲۶) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲) بررسی و به شرح ذیل مورد تصویب قرار داد.

۱- در توضیحات ردیف ۶ جدول شماره (۱) مصوبه مذکور درصد عیار برای چغندر قند پاییزه از ۱۶ درصد به ۱۵ درصد تغییر می‌یابد. نحوه محاسبه قیمت خرید چغندر قند پاییزه برای عیارهای مختلف، بر اساس فرمول مورد توافق وزارت جهاد کشاورزی و انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر ایران تعیین می‌شود.

۲- متن ذیل در انتهای جدول شماره یک مصوبه فوق‌الذکر اضافه می‌شود.

«در قبال تحویل هر تن چغندر قند ۲۰ کیلوگرم تفاله خشک (به نرخ هر کیلوگرم ۱۲۰۰ ریال برای چغندر قند بهاره و ۱۰۰۰ ریال برای چغندر قند پاییزه) و ۲ کیلوگرم قند یا شکر (به نرخ هر کیلوگرم ۷۵۰۰ ریال برای چغندر قند بهاره و ۶۵۰۰ ریال برای چغندر قند پاییزه) به عنوان جایزه تحویل می‌شود. به ازای هر کیلوگرم چغندر قند مبلغ ۴۱۰ ریال هزینه حمل در سقف قیمت ابلاغی منظور شده است. «اصلاحات فوق از طریق بهبود بهره‌وری کارخانجات، نباید سبب افزایش قیمت مصرف‌کنندگان و ایجاد بار مالی برای دولت شود.» - سایر مفاد مصوبه قبلی به قوت خود باقی است.

برداشت چغندر قند در رامیان آغاز شد

مدیر جهاد کشاورزی رامیان از آغاز برداشت چغندر قند در ۳۱۵ هکتار اراضی کشاورزی این شهرستان خبر داد. حسین گلچین اظهار داشت: در سال زراعی جاری ۳۱۵ هکتار از اراضی کشاورزی رامیان به کشت محصول چغندر قند اختصاص یافته و برداشت آن از روز گذشته آغاز شده است. مدیرجهاد کشاورزی افزود: تولید چغندر قند در استان گلستان در سال‌های گذشته بطور متوسط ۶۰ تن در هکتار بوده و طبق برآورد کارشناسان این سازمان، برداشت چغندر کاران رامیانی در سال جاری، ۸۰ تن در هکتار پیش بینی می‌شود. وی عنوان کرد: خرید محصول چغندر قند کشاورزان رامیانی به صورت تضمینی از سوی کارخانجات قند و شکر استان خراسان رضوی انجام می‌پذیرد.

